

منطقه فلسطینی نشین زیر سایه بحران ایران و اسرائیل

به قلم نئومی نیومن (/fa/experts/nywmy-nywmy/), دوورا مارگولین (/fa/experts/dwwra-margwlyn/)

۱۳ مه ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/palestinian-arena-shadow-iran-israel-crisis

العربیة (/ar/policy-analysis/alsahrt-alflstynyt-fy-zl-alazmt-alayranyt-alarayylyt/))

درباره نویسنده

نئومی نیومن (/fa/experts/nywmy-nywmy/)

نئومی نیومن پژوهشگر مهمان در انستیتو واشینگتن است و مسایل مربوط به فلسطینی‌ها را دنبال می‌کند. او پیش از این رییس بخش پژوهشی آژانس امنیت داخلی اسرائیل یا شین‌بت بوده و در وزارت خارجه آن کشور هم خدمت کرده است. نیومن به‌تازگی تحصیلات دوره دکتری خود را در دانشگاه تل‌آویو شروع کرده است.

دوورا مارگولین (/fa/experts/dwwra-margwlyn/)

دوورا مارگولین هموند بلومنتاین-روزنبوم در انستیتو واشینگتن است.

تحلیل کوتاه

(Part of a series: [Risks and Opportunities in the Post-April 13 Middle East](https://www.washingtoninstitute.org/fa/taxonomy/term/138) (<https://www.washingtoninstitute.org/fa/taxonomy/term/138>))

بحران کنونی فرصتی استثنایی در اختیار ایالات متحده آمریکا و اسرائیل و شریکان آنها قرار داده تا ائتلافی بین‌المللی بر ضد ایران تشکیل دهند و به فلسطینی‌ها نشان دهند که اردوگاه "مقاومت" تنها راه آنها برای آینده نیست.

تصمیم ایران به حمله مستقیم کشور-به-کشور به اسرائیل در ۲۵ فروردین (۱۳ آوریل) خطر جنگ متعارف علنی در خاورمیانه را افزایش داد. این حمله به لحاظ گستره مقیاس و پیچیدگی چشمگیر بود چرا که از صدها سحاب تهاجمی یک‌طرفه موشک کروز و موشک بالستیک استفاده شد. تلاش‌های آمریکا برای یکپارچه کردن توانایی‌های خود با اسرائیل و همچنین متحدان اروپایی و عرب برای دفاع از حریم هوایی منطقه در برابر حمله ایران هم به همان اندازه اهمیت داشت. پاسخ ۳۱ فروردین (۱۹ آوریل) اسرائیل هرچند که به‌طور رسمی مسوولیت آن را نپذیرفت، سامانه‌های پدافند هوایی برنامه هسته‌ای ایران را در عمق کشور هدف گرفت بدون آنکه به زیرساخت‌های غیرنظامی خسارت بزند یا با تلفات غیرنظامی همراه شود. هرچند چرخه تنش فروردین ۱۴۰۳ گویا به پایان رسیده منطقه دیگر وارد مرحله حملات کشور-به-کشور شده و اسرائیل و ایران هردو توانمندی‌ها و عزم خود برای این کار را با قدرت به نمایش گذاشتند.

مقاله‌ای که در اینجا می‌خوانید بخشی از ([https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/risks-and-](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/risks-and-opportunities-post-april-13-middle-east)

[opportunities-post-april-13-middle-east](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/risks-and-opportunities-post-april-13-middle-east) (oppo

[rtunities-post-april-13-middle-east](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/risks-and-opportunities-post-april-13-middle-east)) ([\[https://www.washingtoninstitute.org/policy-\]\(https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/risks-and-opportunities-post-april-13-middle-east\) سلسله مقالات \(oppo](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/risks-and-</p></div><div data-bbox=)

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/series/risks-and-opportunities-post-april-13-middle-east> *نازه (analysis/series/risks-and-opportunities-post-april-13-middle-east)*

هدف آن روشن کردن فرصت‌ها و ریسک‌های

محیط راهبردی پس-۲۵ فروردین است

تازه‌ترین دور حملات متقابل ایران و اسرائیل واکنش‌های متفاوتی را در غزه کرانه باختری و کشورهای خارجی برانگیخت و یکی از چالش‌های عمده در منطقه فلسطینی‌نشین را برجسته ساخت: گردآمدن حول نظامی یگانه که بتواند منافع ملی فلسطینی را پیش ببرد این چالش نه تنها ناشی از دیدگاه‌های متفاوت فلسطینی است بلکه از دستورکارهای دورگرای فلسطینی سرچشمه می‌گیرد که یک سر طیف آن حماس و سر دیگر آن تشکیلات خودگردان فلسطینی است و مردم فلسطین هم در میانه‌ی آن گرفتار شده‌اند

واکنش عمومی

در گزارش‌های جدید (<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/14/no-one-dared-to-do-anything-palestinians-react-to-irans-attack-on-israel>) و پست‌های رسانه‌های اجتماعی درباره حملات موشکی و سحابی ۲۵ فروردین ایران به اسرائیل بسیاری از فلسطینی‌ها با خوشحالی و امیدواری از حمله ایران استقبال کردند (<https://www.reuters.com/world/middle-east/irans-attack-2024-04-14/>)

و معتقد بودند که این حمله شاید مقدمه تبدیل جنگ غزه به یک درگیری منطقه‌ای بزرگ‌تر شود که در نهایت اسرائیل را شکست دهد برخی دیگر با در نظر گرفتن شدت حمله و خطر بالقوه تنش‌افزایی بیشتر و/یا احتمال برخورد سحاب‌ها یا موشک‌های عبوری به فلسطینی‌ها ابراز نگرانی می‌کردند

با آشکار شدن شکست کلی عملیات (<https://www.reuters.com/world/middle-east/irans-attack-israel-stirs-admiration-among-gaza-palestinians-2024-04-14/>) احساس سرخوردگی جای فضای جشن و سرور را گرفت چرا که آن را فرصتی از دست رفته می‌دیدند همراه با دلسردی از این واقعیت که ارتش‌های عربی در رویارویی با پرتابه‌های ایران با اسرائیل همکاری کردند بسیاری دیگر از این نگران بودند که درگیری میان اسرائیل و ایران توجه جهانی را از هدف آنان- به‌ویژه بحران انسانی در غزه

با آشکار شدن شکست کلی عملیات (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/unlike-airdrops-maritime-aid-corridors-can-actually-help-gaza>)- منحرف کند و به اسرائیل بهانه‌ای برای اشغال رفح (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/will-israel-find-right-type-victory-gaza>) بدهد

واکنش حماس

رهبران حماس مدت‌هاست که از تامین مالی و کمک‌های آموزشی و تسلیحاتی ایران برخوردار بوده‌اند بنابراین پاسخ آنها شایسته توجه دقیق است اندکی پس از حمله ۲۵ فروردین اسماعیل هنیه رهبر سیاسی حماس به تهران بابت دست زدن به این عملیات بزرگ تبریک گفت و همزمان سازمان حماس بیانیه‌ای صادر و اعلام کرد (<https://www.reuters.com/world/middle-east/irans-military-officials-warn-israel-us-against-retaliation-2024-04-14/>) که "حمله ایران حق طبیعی هر کشوری است که از خود در برابر تهاجم صهیونیستی دفاع می‌کند".

اما این بیانیه‌ها به طور تعجب‌آوری مختصر بودند که اشاره‌ای است به ناامیدی حماس از ایران و گروه نیابتی اصلی آن یعنی حزب‌الله در تشدید جنگ و رساندن آن به سطحی که اسرائیل را به انجام جنگ تمام‌عیار و چند-جبهه‌ای وادار کند چه بسا اظهاراتی که کمی بعد محمد باقری رییس ستادکل نیروهای مسلح ایران ایراد کرد نیز حماس را بیشتر نومید کرد وی گفت

(<https://www.reuters.com/world/middle-east/irans-military-officials-warn-israel-us-against-retaliation-2024-04-14/>) که

اگر اسرائیل به حمله ایران پاسخ ندهد تهران مسئله را "پایان یافته" تلقی می‌کند سخنان باقری حاوی هیچ‌گونه درخواستی درباره آتش‌بس غزه کمک‌های بشردوستانه یا بازگشت آوارگان فلسطینی به شمال غزه نبود و ظاهراً روشن می‌کند که حمله ۲۵ فروردین تنها پاسخی به حمله 13 فروردین اسرائیل به مقام‌های نظامی ایرانی در دمشق و نه به خاطر وضعیت اسفناک فلسطینی‌ها بوده است

واکنش تشکیلات خودگردان فلسطینی

در رام‌الله رهبران تشکیلات خودگردان فلسطینی از واکنش علنی به حمله ایران یا پاسخ نظامی اسرائیل در 31 فروردین خودداری کردند سکوت آنان در عین حال که کرکننده است جای تعجب ندارد تشکیلات خودگردان ایران را یک تهدید استراتژیک می‌داند زیرا تهران بارها به

رقیب اصلی آن یعنی حماس کمک کرده تا قوی‌تر شود و همزمان با تضعیف تشکیلات خودگردان دستورکار "مقاومت" را پیش ببرد. چندی پیش نیروهای اسرائیلی و تشکیلات خودگردان چندی مسیر مخفی قاچاق (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/guns-drugs-and-smugglers-recent-heightened-challenge-israels-borders-jordan-and>) را کشف کردند که برای سرازیر کردن تسلیحات ایرانی به کرانه باختری از مسیر کشورهای همسایه طراحی شده بود. تسلیحاتی که محدود به سلاح‌های سبک مانند سلاح کمری یا تفنگ نمی‌شد و سلاح‌های پیشرفته‌ای (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/jordans-escalating-border-threats-amid-regional-upheaval>) چون سهاپ و موشک‌های ضدتانک را نیز در بر می‌گرفت. هدف اصلی تهران در کرانه غربی بی‌ثبات‌سازی است و قصد دارد که از طریق تضعیف تشکیلات خودگردان فلسطینی مسلح کردن افراد بیشتر و سوق دادن مردم به سمت نظامی‌گری به آن هدف برسد.

تشکیلات خودگردان همچنان به درستی نگران است که دخالت ایران توجه بین‌المللی و منطقه‌ای را از آرمان فلسطینی به سمت مقابله با ایران به عنوان یک مسئله بین‌المللی گسترده‌تر منحرف کند. از دیدگاه آنان چنین انحرافی می‌تواند دست اسرائیل را برای ادامه عملیات نظامی در غزه بدون ترس از پیامدهای عمده باز بگذارد.

توصیه‌های سیاست‌گذاری

سال‌هاست که نظام فلسطینی رویکردهایی را دنبال می‌کرده که به تلیخی با یکدیگر در تناقض بوده‌اند. دلیل آن عوامل متعددی است مانند مبارزه مداوم میان حماس و فتح شکست‌های ساختاری یا سازمانی تشکیلات فلسطینی بی‌میلی اسرائیل به ایجاد یک افق سیاسی برای فلسطینیان و دخالت اردوگاه "مقاومت" ایران در فرآیندهای داخلی آنها. در عین حال بازیگران مختلف این نظام دست‌کم یک نگرانی مشترک دارند: این که اسرائیل بخواهد توجهات را به سمت ایران منحرف کند تا بتواند حمایت بین‌المللی بیشتری در غزه و آزادی عمل در نبرد کسب کند. در واقع اقدام آمریکا در وتوی قطعنامه اخیر شورای امنیت درباره عضویت کامل فلسطینیان نمونه نادری بود که در آن تشکیلات خودگردان و حماس یک دشمن مشترک یافتند.

خوشبختانه ایالات متحده و متحدانش نیز در حال یافتن اشتراکات بیشتری هستند. حمله ایران تلاش‌های نظامی مشترکی که آن را خنثی کرد و تصمیم اسرائیل برای محدود ساختن پاسخ خود همگی فرصتی را برای پیشبرد روایتی متفاوت ایجاد کرده‌اند. روایتی که اثربخشی و عمق معماری دفاعی بناشده از سوی آمریکا را در منطقه برجسته می‌کند و در 25 فروردین به شکل مقتدرانه و چشمگیر به نمایش گذاشته شد. واشینگتن و اورشلیم برای استفاده از این فرصت باید گام‌های زیر را بردارند:

نخست تا حدی که رویدادهای اخیر نشانگر یک موازنه جدید قدرت با ایران است سیاست‌گذاران ایالات متحده باید اسرائیل را تحت فشار بگذارند تا دست‌کم برای مدتی از اقداماتی که می‌تواند تنش‌افزایی با تهران را تداوم بخشد خودداری کند و در عوض بر بایستگی‌های خود در غزه تمرکز کند مانند آزادی گروگان‌ها تضعیف حماس و تحویل کمک‌های انسان‌دوستانه به غیرنظامیان. همزمان وضعیت کنونی به واشینگتن و اورشلیم این فرصت مهم را می‌دهد که نزد افکار عمومی هر چه بیشتر درباره مشارکت نزدیک ایران و حماس روشن‌گری کنند. اسرائیل می‌تواند با تأکید بر نقش تجاوزکارانه تهران و دخالت‌های مکرر حکومت ایران و نیروهای نیابتی‌اش در فرآیندهای داخلی فلسطینیان- مانند کمک ایران به تبدیل شدن حماس به قدرت برتر نظامی و سیاسی در غزه- زمینه مشترک بیشتری با جامعه بین‌المللی ایجاد کند. مقام‌های آمریکایی به سهم خود باید تأکید کنند که مناسبات حماس و ایران باید تضعیف شود و در عین حال بر توجه به نیازهای انسان‌دوستانه تمرکز کنند و گام‌های دیگری را برای پیشگیری از اقدام حماس یا ایران در پر کردن خالی‌گاه حکمرانی در غزه در زمان جنگ یا پس از آن بردارند.

دوم واشینگتن باید اسرائیل را تشویق کند تا از این فرصت راهبردی استفاده کرده و شراکت‌های محدود ناشی از تهدیدهای اخیر ایران را تقویت کرده و عمیق‌تر دهد. این به معنی همکاری با کشورهای عرب ایالات متحده آمریکا و دیگر کشورهای غربی برای ساختن ائتلافی در مقابل اردوگاه "مقاومت" و در خدمت به عادی‌سازی مناسبات است. چنین تلاش‌هایی باید فراتر از قلمرو بیانیه‌های دیپلماتیک برود و با ابتکارهای محلی قابل لمس همراه باشد. به عنوان نمونه اردن تشکیلات خودگردان فلسطینی اسرائیل و شریکان اروپایی می‌توانند بر ضد شبکه‌های قاچاق ایران همکاری کنند چون این شبکه‌ها نه تنها تهدیدی برای ثبات کرانه غربی هستند بلکه می‌توانند به حماس در تامین مالی و تجهیزاتی غزه کمک کنند. تلاش‌های مشترک از این دست برای فلسطینیان هم سودمند است و به آنان نشان می‌دهد که عادی‌سازی مناسبات و ساختار امنیتی منطقه در خدمت منافع آنان هم هست. هیچ‌کس نمی‌تواند با دقت پیش‌بینی کند که واکنش افکار عمومی فلسطینی به ابتکارهای تحت رهبری آمریکا چگونه خواهد بود. آن هم پس از اقدام واشینگتن در وتوی عضویت فلسطینیان در سازمان ملل اما در هر حال مهم است که برای رسیدن به آن تلاش شود.

در نهایت اسرائیل باید هزینه حمایت بین‌المللی از خود در برابر تهدید ایران را بپردازد یعنی با برداشتن گام‌هایی به سوی تشکیل کشور

فلسطینی یا دست‌کم یک افق سیاسی برای رسیدن به آن و واشینگتن باید اسرائیل را متقاعد کند که این بها ارزش پرداخت دارد. چرا که به فلسطینیان نشان خواهد داد که رویکرد خشن حماس تنها مسیر پیشرفت نیست و در عین حال این پیام شفاف را می‌دهد که اسرائیل برای منحرف کردن توجه‌ها از مسئله فلسطینی تلاش نمی‌کند. برای این هدف مقام‌های آمریکایی باید در عملیات نظامی ادامه‌دار اسرائیل در غزه و به‌ویژه در نبرد احتمالی در رفح تبادل نظر فعالانه‌تری با اسرائیل داشته باشد. تدوین یک برنامه مورد توافق برای فردای جنگ نیز بسیار مهم است. چون تنها در این صورت است که می‌توان به انجام اصلاحات واقعی در تشکیلات خودگردان فلسطینی تبدیل شدن این تشکیلات به تنها راهحل غیرنظامی برای تعامل بین‌المللی در کرانه غربی و غزه یا شریک شدن آن با اسرائیل در مبارزه با اردوگاه "مقاومت" ایران امید داشت.

نئومی نویمان پژوهشگر میهمان در انستیتو واشینگتن مدیر پیشین بخش پژوهشی آژانس امنیت داخلی اسرائیل است. دوورا مارگولین پژوهشگر بلومنستاین-رزنبوم در انستیتو واشینگتن است و بر حکمرانی تروریسم، تامین مالی تروریسم و افراط‌گرایی خشن تمرکز دارد.

PART OF A SERIES

Risks and Opportunities in the Post-April 13 Middle East (/policy-analysis/series/risks-and-opportunities-post-april-13-middle-east)

منطقه فلسطینی‌نشین زیر سایه بحران ایران و اسرائیل

(fa/policy-analysis/mntqh-flstynynshyn-zyr-sayh-bhran-ayran-w-asrayyl/)

How Sustainable Are Defense and Deterrence Methods in Light of Iran's Attack?

(/policy-analysis/how-sustainable-are-defense-and-deterrence-methods-light-irans-attack)

Why Israel Should Declare a Unilateral Cease-Fire in Gaza

(/policy-analysis/why-israel-should-declare-unilateral-cease-fire-gaza)

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Tracking Anti-U.S. Strikes in Iraq and Syria During the Gaza Crisis

١٣ ٦.٢٣

◆
Michael Knights ,
Amir al-Kaabi ,
Hamdi Malik

(/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis)

ARTICLES & TESTIMONY

The Arab Approach to Mediation—Reshaping Diplomacy in a Multipolar World

Spring 2024

◆
Nickolay Mladenov

(/policy-analysis/arab-approach-mediation-reshaping-diplomacy-multipolar-world)

ARTICLES & TESTIMONY

On Israel, Biden Is No Reagan

١. ٦.٢٣

◆
Michael Singh

(/policy-analysis/israel-biden-no-reagan)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/fraynd-slh/\) فرایند صلح](#)

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/flstynyha/\) فلسطینی‌ها](#)

[\(fa/policy-analysis/asrayy/\) اسرائیل](#)

[\(fa/policy-analysis/ayran/\) ایران](#)